

ВИТЯГ З ПРОТОКОЛУ № 8
засідання фахового семінару кафедри галузевого права та
загальноправових дисциплін
Інституту права та суспільних відносин

від 27 квітня 2026 р.

Присутні:

Штатні науково-педагогічні працівники: Фаст О.О. (завідувач кафедри, кандидат юридичних наук, доцент), Гедульянов В.Е. (доцент кафедри, доктор юридичних наук), Баклан О.В. (професор кафедри, доктор юридичних наук, професор), Попов Г.В. (доцент кафедри, доктор юридичних наук), Назаров В.В. (професор кафедри, доктор юридичних наук, професор), Федоренко Т.В. (доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент), Ізуїта П.О. (професор кафедри, кандидат юридичних наук, доцент), Терещенко А.Л. (доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент), Сердюк В.П. (доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент), Сердюк Є.В. (доцент кафедри, кандидат юридичних наук), Таланчук І.В. (доцент кафедри, кандидат юридичних наук), Женжера С.В. (доцент кафедри, кандидат філософських наук) Лукацька Л.Г. (старший викладач кафедри), Кулик А.В. (старший викладач кафедри).

Науково-педагогічні працівники, що працюють за сумісництвом: Бригінець О.О. (професор кафедри, доктор юридичних наук, професор), Кармаза О.О. (професор кафедри, доктор юридичних наук, професор), Орловська І.Г. (професор кафедри, кандидат юридичних наук, доцент).

Запрошені учасники засідання: С.П. Садковський здобувач ступеня доктора філософії, Р.Ю. Рачинський здобувач ступеня доктора філософії.

Порядок денний:

1. Презентація наукових результатів дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії Садковського Сергія Петровича.

СЛУХАЛИ: доповідь з публічною презентацією наукових результатів дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» здобувача ступеня доктора філософії Садковського Сергія Петровича на тему: «Особливості цивільно-правової відповідальності у сфері інформаційних технологій», представлену для отримання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації. *Науковий керівник:* кандидат юридичних наук, доцент, Федоренко Тетяна Вікторівна, директор Інституту права та суспільних відносин ЗВО «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна». *Рецензенти:* Попов Георгій Володимирович, доктор юридичних наук, доцент кафедри галузевого права та загальноправових дисциплін; Фаст Олексій Олександрович, кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри галузевого права та загальноправових дисциплін.

Здобувачу було поставлено 5 запитань науково-педагогічними працівниками кафедри: Г.В. Попов доктор юридичних наук; В.Е. Гедульянов, доктор юридичних наук; О.О. Фаст, кандидат юридичних наук, доцент; П.О. Ізуїта, кандидат юридичних наук, доцент; О.В. Баклан, доктор юридичних наук, професор; В.В. Назаров, доктор юридичних наук, професор.

На всі питання доповідач надав змістовні й вичерпні відповіді та аргументовані пояснення щодо змісту результатів, які мають наукову новизну й виносяться на захист.

Рішення щодо затвердження висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Садковського С.П. поставлене на голосування.

За затвердження висновку проголосували:

«За» – 17

«Проти» - немає

«Утримались» – немає.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації на тему: **«Особливості цивільно-правової відповідальності у сфері інформаційних технологій»** здобувача наукового ступеня доктора філософії **Садковського Сергія Петровича** з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Актуальність теми. Актуальність дисертаційного дослідження зумовлена сучасними процесами цифрової трансформації, які охоплюють практично всі сфери суспільного життя та спричиняють формування нових видів правовідносин у сфері інформаційних технологій. Стрімкий розвиток цифрових платформ, електронної комерції, віртуальних активів, цифрового контенту, штучного інтелекту та інших інноваційних технологій не лише розширює можливості суспільного розвитку, але й породжує нові правові виклики, пов'язані з порушенням цифрових прав, незаконним використанням інформації, персональних даних, цифрових об'єктів та недосконалістю чинних механізмів правового захисту. За таких умов традиційні підходи цивільного права потребують суттєвого переосмислення, адаптації та модернізації відповідно до нових реалій цифрового середовища.

Особливого значення дослідження набуває у зв'язку з недостатньою розробленістю в українській правовій доктрині комплексного підходу до цивільно-правової відповідальності у сфері інформаційних технологій, а також потребою системного вдосконалення нормативно-правового забезпечення цифрових правовідносин. Поява новітніх об'єктів цивільних прав, таких як віртуальні активи, цифровий контент, цифрові речі, обумовлює необхідність уточнення їх правової природи, визначення меж відповідальності за правопорушення у цифровому середовищі та гармонізації національного законодавства із міжнародними та європейськими стандартами. Саме тому дослідження особливостей цивільно-правової відповідальності у сфері інформаційних технологій є своєчасним, науково обґрунтованим і практично необхідним для розвитку сучасної правової системи України.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано відповідно до науково-дослідної тематики кафедри галузевого права та загальноправових дисциплін Інститут права та суспільних відносин ЗВО «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» за темами «Охорона прав та законних інтересів людини і громадянина: національний та міжнародний досвід (номер державної реєстрації 0121U111286); «Цивільно-правові аспекти суспільних відносин у інформаційному суспільстві: теорія, практика, досвід» (номер державної реєстрації 0126U000450).

Підготовка дисертаційної роботи здійснювалася в контексті реалізації державної політики цифрової трансформації, з огляду на розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні» від 15 травня 2013 р. № 386-р, на виконання Указів Президента України «Про Стратегію розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021-2023 роки» від 11 червня 2021 року № 231/2021, «Про Стратегію кібербезпеки України» № 96/2016 та Указу Президента України «Про Стратегію інформаційної безпеки» № 685/2021, що визначають основні напрями державної політики у сфері розвитку інформаційних технологій.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертаційне дослідження є одним із перших комплексних досліджень цивільно-правової відповідальності у сфері інформаційних технологій, у якому системно поєднано теоретико-правовий аналіз із практико-орієнтованими підходами до вдосконалення нормативно-правового регулювання. У межах проведеного дослідження сформульовано такі положення наукової новизни:

вперше:

– розроблено та запропоновано системну модель цивільно-правової відповідальності у сфері інформаційних технологій, яка включає в себе механізми цивільно-правової відповідальності, інтегрує нормативні, інституційні та функціональні елементи у межах конституювання ІТ-права як самостійної галузі. Модель демонструє логічно завершену, багаторівневу систему цивільно-правової відповідальності у сфері ІТ, у якій поєднуються підстави відповідальності (правопорушення), об'єкти правового впливу (цифрові явища), нормативні та інституційні механізми регулювання, стратегічна мета (захист прав і формування ІТ-права);

– сформульовано пропозиції щодо систематизації правового регулювання, уточнення ключових понять та визначення механізмів цивільно-правової відповідальності у сфері інформаційних технологій, що дозволить розробити та представити на розгляд законодавчих органів Закон України «Про цивільно-правові відносини у сфері інформаційних технологій» для забезпечення логічної інтеграції сучасних ІТ-відносин у національну правову систему.

удосконалено:

– поняття «інформаційні технології», під якими розуміється процес, зумовлений регламентованими правилами здійснення операцій з інформацією та обумовлений багатьма чинниками. Інформаційні технології задовольняють вимоги системи до якої вони впроваджуються, зокрема, правової;

– класифікацію правопорушень у сфері ІТ та виокремлено групи таких правопорушень: за характером правовідносин, за способом їх вчинення, за видом. Встановлено, що правопорушення в ІТ-сфері охоплюють усі протиправні діяння, які вчиняють певні суб'єкти правовідносин, наслідком яких є завдання шкоди майнового або морального характеру, предметом яких є цифрові об'єкти та які тягнуть за собою настання цивільно-правової відповідальності в результаті порушення так званих «цифрових» прав. Узагальнено класифікацію цивільно-правової відповідальності у сфері ІТ: за об'єктами цивільних правовідносин; за суб'єктами цивільних правовідносин; за видом цивільних правовідносин (майнові, немайнові; договірні, недоговірні); за правами (digital rights), які порушено тощо;

набули подальшого розвитку:

– періодизація розвитку інформаційних технологій, що включає в себе чотири етапи: машинних ресурсів, програмування, нових та високих інформаційних технологій, кожен з яких відіграє стратегічно важливу роль для різних сфер суспільства, зокрема, для цивільного права. Здійснено класифікацію інформаційних технологій за різними ознаками: за способом реалізації в АІС, ступенем охоплення завдань управління, класами технологічних операцій, типом користувальницького інтерфейсу, способом побудови комп'ютерної мережі, мірою централізації технологічного процесу, предметною областю, що дозволяє систематизувати цивільно-правову відповідальності у сфері інформаційних технологій;

– принципи застосування інформаційних технологій в контексті правової сфери, спрямовані на ефективне, безпечне та раціональне впровадження технологій для підтримки юридичних процесів і послуг. Автором складено перелік правових принципів, притаманних різним сферам правовідносин, виділено загальні принципи правового регулювання сфери ІТ, до яких віднесено принципи справедливості та гуманізму, юридичної рівності та демократизму, свободи та законності та спеціальні принципи, які впливають з особливостей ІТ та їх значення для правової сфери суспільства;

– аналіз чинного нормативно-правового забезпечення сфери інформаційних технологій та визначено, що предмети інформаційного права та ІТ-права не є ідентичними, а тому ототожнювати ІТ-право з інформаційним правом немає підстав. Сферою правого регулювання інформаційного права виступають правовідносини, об'єктом яких є інформація в будь-якому вигляді (усна, письмова тощо), а сферою ІТ-права є правовідносини, що забезпечують функціонування та використання ІТ. Запропоновано завершити конституювання окремої галузі права – ІТ-право;

– механізм правового регулювання цивільно-правової відповідальності, який являє собою організаційно-правовий механізм та включає підстави настання юридичної відповідальності, суб'єкти, наслідки, процедуру притягнення та процедуру виконання;

– розуміння правової природи та сутності понять «віртуальні активи» та «цифровий контент»; аналіз цих понять показав, що вони позначають явища, відносно нові у цивільному праві, які мають нематеріальну природу, можуть

існувати одночасно в кількох копіях і бути розповсюдженими в різних юрисдикціях, а тому вимагають спеціального правового регулювання.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що сформульовані у дослідженні положення, висновки та пропозиції можуть бути використані:

- у науково-дослідній діяльності – для подальшої теоретичної розробки проблематики цивільно-правової відповідальності в умовах цифрової трансформації, удосконалення концептуальних підходів до регулювання відносин у сфері інформаційних технологій та забезпечення прав суб'єктів цифрових правовідносин;

- у правотворчій діяльності – для використання запропонованих рекомендацій щодо підвищення ефективності нормативно-правового забезпечення відповідальності за правопорушення у сфері інформаційних технологій, зокрема шляхом розробки нових та внесення змін до чинних законодавчих і підзаконних актів, спрямованих на захист прав користувачів цифрових послуг та забезпечення належного функціонування ІТ-ринку;

- у правозастосовній практиці – для удосконалення підходів до кваліфікації цивільних правопорушень у цифровому середовищі, визначення розміру відшкодування збитків, немайнової шкоди та інших способів захисту порушених прав;

- у навчальному процесі – для використання під час підготовки навчально-методичних матеріалів і викладання базових та спеціальних дисциплін цивільно-правового циклу, таких як: «Цивільне право України», «Право інтелектуальної власності», «Інформаційне право», «Цифрові технології в галузі», а також спецкурсів, присвячених правовому регулюванню цифрових технологій.

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійно виконаною науковою працею, у якій викладено авторський підхід до розробки положень інституту цивільно-правової відповідальності у сфері інформаційних технологій. Наукові результати, представлені в дисертації, розроблено автором особисто. З наукових публікацій, виданих у співавторстві, у роботі використано лише ті положення, які становлять особистий внесок автора, про що зазначено в переліку публікацій.

Дисертацію виконано на кафедрі галузевого права та загальноправових дисциплін Інституту права та суспільних відносин ЗВО «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна».

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент, Федоренко Тетяна Вікторівна, директор Інституту права та суспільних відносин ЗВО «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна».

Розглянувши звіт подібності щодо перевірки дисертації на наявність академічного плагіату, встановлено, що дисертаційне дослідження Садковського Сергія Петровича є результатом самостійних досліджень здобувача і не містить елементів плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело. Дисертаційне дослідження характеризується єдністю змісту та відповідає вимогам щодо її оформлення.

Стиль викладення в дисертації матеріалів дослідження є науковим і забезпечує доступність її сприйняття. Дисертаційне дослідження відповідає обраній темі, розкриває її та підтверджує, що автором вирішено поставлені у роботі завдання.

Перелік публікацій за темою дисертації. Аналіз наукових публікацій, повноти опублікованих результатів дисертації та особистого внеску здобувача, засвідчив, що результати дослідження, які викладені у дисертаційному дослідженні, повною мірою відображають основні положення та висновки роботи, доповідались та обговорювались на науково-практичних конференціях.

Основні теоретичні положення дисертаційного дослідження висвітлено в 10 наукових працях, з яких 4 статті у наукових виданнях, включених до Переліку наукових фахових видань України, стаття у науковому виданні іншої держави, 5 тез наукових доповідей.

Список публікацій здобувача за темою дисертації:

Статті у наукових виданнях,

включених до Переліку наукових фахових видань України

1. Федоренко Т. В., Садковський С. П. Юридична відповідальність в інформаційній сфері: поняття та особливості. *Український науково-теоретичний часопис «Часопис Київського університету права»*. 2022, № 2. С. 82-85. DOI: <https://doi.org/10.36695/2219-5521.2-4.2022.14>.

(Федоренко Т.В. – розкрито сутність юридичної відповідальності як правової категорії, її загальнотеоретичне осмислення, визначення ознак і функцій, а також особливості цивільно-правової відповідальності в інформаційній сфері. Зроблено акцент на аналізі правової природи відповідальності, її ролі як способу захисту прав та інтересів, а також на обґрунтуванні підходів до її застосування в умовах розвитку інформаційного суспільства. Садковський С.П. – зосереджено увагу на теоретико-прикладних аспектах функціонування інформаційної сфери, аналізі сучасних викликів інформаційної безпеки, характеристиці інформаційних правопорушень, їх класифікації та визначенні ризиків, пов'язаних із розвитком інформаційних технологій і кіберпростору. Розкрито питання впливу глобалізації інформаційних процесів на національну безпеку та необхідність удосконалення механізмів протидії загрозам.)

2. Садковський С. П. Деякі аспекти нормативно-правового забезпечення інформаційних технологій в контексті інформаційної безпеки України. *Електронне наукове фахове видання «Юридичний науковий електронний журнал»*. 2023, № 12. С. 121-123. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-12/27>.

3. Садковський С. П. Деякі аспекти правового регулювання інформаційних технологій в Україні. *Інформаційно-аналітичний наукометричний журнал, фахове видання «Економіка. Фінанси. Право»*. 2024, № 5. С. 109-111. DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2024.5.20>.

4. Садковський С. П. Цивільно-правова відповідальність у сфері інформаційних технологій: досвід ЄС та перспективи для України. *Право і суспільство*. 2025, № 5 Т. 2. С. 74-80. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2025.5.2.9>.

Статті у наукових виданнях іншої держави

5. Fedorenko T., **Sadkovskiy S.** Virtual assets and digital content belong to the objects of civil law. *International Journal of Innovative in Social Science*. 2023, No. 1(37). Pp. 1-4. DOI: https://doi.org/10.31435/rsglobal_ijitss/30032023/7963.

(*Sadkovskiy S.* – проаналізовано практичні аспекти функціонування ринку віртуальних активів, зокрема особливості його становлення в Україні, вплив глобальних тенденцій розвитку криптовалют, економічний потенціал цифрових активів, а також проблеми їх легалізації та інтеграції у національну економіку. Значну увагу приділено характеристиці сучасного стану ринку, ролі державної політики та діяльності Міністерства цифрової трансформації, а також порівнянню міжнародного досвіду регулювання. Fedorenko T. – здійснено теоретико-правове обґрунтування категорій «віртуальні активи» та «цифровий контент», визначено їх правову природу як об'єктів цивільних прав, а також проаналізовано нормативно-правові підходи до їх закріплення у цивільному законодавстві України).

Тези наукових доповідей

6. Садковський С. П. Правове становлення інформації. Права людини: історія та сучасність: VII Науково-практична конференція, м. Київ, 8 грудня 2022 року: тези доповіді. Київ, 2021. С. 51-53.

7. Садковський С. П. Правові аспекти цифрової інклюзії: виклики та перспективи використання інформаційних технологій. Інклюзивне освітнє середовище проблеми, перспективи, та кращі практики: Міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, 26-28 листопада 2024 року: тези доповіді. Київ, 2024. С. 165-168.

8. Садковський С. П. Деякі особливості правової природи цифрового контенту. Молодь: освіта, наука, духовність: XXII Всеукраїнська науково-практична конференція студентів і молодих вчених. м. Київ, 16-18 квітня 2025 р. Київ, 2025. С. 650-652.

9. Садковський С. П. Міжнародно-правові аспекти цифрової інклюзії та захисту прав людини в умовах розвитку інформаційних технологій. Інклюзивне освітнє середовище проблеми, перспективи, та кращі практики: XXV Міжнародна науково-практична конференція. м. Київ, 25–27 листопада 2025 року: тези доповіді. Київ, 2025. С. 1796-1799.

10. Садковський С. П. Права людини в умовах цифрової трансформації: виклики та правові гарантії. Права людини: історія та сучасність: X Науково-практична конференція. м. Київ, 04 грудня 2025 року: тези доповіді. Київ. 2025. С. 64-67.

ВВАЖАТИ,

що дисертаційне дослідження Садковського Сергія Петровича на тему: «Особливості цивільно-правової відповідальності у сфері інформаційних технологій», яка подана на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право», за своїм науковим рівнем та практичною цінністю, змістом та оформленням повністю відповідає вимогам пп. 6, 7, 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про

присудження ступеня доктора філософії, затверженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами), та відповідає напрямку наукового дослідження освітньо-наукової програми «Право» Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна».

РЕКОМЕНДУВАТИ:

Дисертаційне дослідження «Особливості цивільно-правової відповідальності у сфері інформаційних технологій», подану Садковським Сергієм Петровичем на здобуття ступеня доктора філософії, до захисту.

Головуючий на фаховому семінарі
кафедри галузевого права та
загальноправових дисциплін
Інституту права та суспільних
відносин ЗВО «Відкритий міжнародний
університет розвитку людини «Україна»,
доктор юридичних наук

Вадим ГЕДУЛЬЯНОВ

ПІДПИС
ЗАСВІДЧУЮ

С. Зинченко

Гедульянов В.

Готу

